

N Ā B O Ž E N S T V O A S Ú Č A S N O S Ť

/N a S/

č.1/1985

O B S A H :

Bože buď nám milostivý a žehnaj nám !	1
Zasväcujúca modlitba Panne Márii	4
Angažovanosť kresťanov	7
Stretnutie s J. Silanom	11
Arambe	13
Štátna administratíva	14
Kamalduli	15
Prenasledovanie cirkvi v Mexiku	17
Lev XIII.	18
Zo sveta	18
Z domova	19
Modlitba za pozvanie Sv. Otca	23

BOŽE, BUĎ NÁM MILOSTIVÝ A ŽEHNAJ NÁM !

Možno ešte nikdy v dejinách sme sa neocitli v takej žalostnej duchovnej situácii a nemali sme toľko dôvodov volať v modlitbe tak naliehavo, aby nám bol P. Boh milostivý, ako dnes. Vekovité kresťanské dedičstvo Otcov je dnes, v roku tisícstého výročia smrti sv. Metoda, zo všetkých strán ohrozené v jednotlivcoch i v celom národe spôsobom doteraz neslýchaným.

Pred tisícsto rokmi bolo našim otcom jasné a s vďačnosťou v mysli i srdci uznávali, že "Boh dobrotivý a všemohúci ... stvoril z nebytia v bytie všetko viditeľné", že z veľkosti i dobroty jeho diel možno rozmyšľaním poznať aj ich pôvodcu", že Boh "stvoril človeka, ... životodejným vdychnutím rečový zmysel a slobodnú vôľu mu dal...", že "pred akoukoľvek hodinou a časom i rokom, nad um a zmysel telesný sám Otec zrodil Syna ... a v Evanjeliu hovorilo prečistými ústami samo Božie Slovo..." /Život Metoda/.

Z týchto hlbokých pravd sa zrodil pred tisícročím náš národ a potom ostatné slavianske národy okolo nás. Tieto pravdy zaznievali ako oslobodzujúca zvesť života za čias Rastislava a Svätopluka po mestách a osadách Slovenska - v Nitre a na Devíne, v Ponitří, na Považí, pozdĺž Hrona, na Orave, v Liptove, na Spiši a v Humennom... Tieto pravdy zaznievali potom celé stáročia a oživovali národ, ktorý ich prijímal v presvedčení, že "každá duša upadá v žití, keď žije bez božieho života, keď nepočuje nikde slova božieho", pretože "každé ľudské srdce na zemi dážd božích písmen potrebuje pre seba" /Konštantínov Predslov k svätému Evanjeliu/.

Čo sa dnes deje s týmto dedičstvom - to vieme všetci. Sedemnástročný chlapec nevie, čo je Veľký piatok, štrnásťročná dievča hľadá s údivom na zariadenie kaplnky, akoby stálo v hinduistickej svätyni... Rodičia jej nikdy nehovorili o Bohu, nepoznajú evanjelium. O Cirkvi jej učitelia hovorili väčšinou s pohrdaním a nenávisťou, v kostole nikdy nebola...

Bože, buď nám milostivý !

Hrôza pomyslieť, koľko úsilia, času a peňazí sa v našom národe vynakladá na to, aby sa zničil samotný prameň jeho duchovného života. Namiesto Božieho života v krste dostáva nejedno dieťa slovenskej matky pri zápise do matriky na cestu do života pár hluchých slov... A dostáva kvetinu, ktorá o deň zvädne... V jasliach, v škôlke a škole potom počuje, že jeho život nie je darom Božím, že nemá nesmrteľnú dušu, že je produktom hmoty, zhlukom atómov a molekúl a potomkom opíc... Namiesto svätého zhromaždenia v chráme ho neskôr vočia výlučne na štadióny, aby malo pružné svaly, i keď s mŕtvou dušou... Učia ho čistiť si zuby, ale nik mu nehovorí o čistote svedomia... Keď chlapec a dievča vyrastie bez božieho zákona a bez božej milosti a keď sa dá strhnúť ľahkým životom, neúctou k poriadku, drogami alebo ešte horším, otvoria sa mu brány väznice... Do manželstva sa vstupuje bez pocitu svätého a trvalého záväzku - dva, tri i štyrikrát po sebe. Pre pozostalé siroty žijúcich rodičov sa hľadá núdzové riešenie... Sú ponosy, že kriminalita vzrastá. Šíri sa ľahostajnosť. Ľudia žijú svoj trpký život, kým im nad hrobom nezaznejie znova hluchý veršík o ľahkej slovenskej zemi ...

Bože, buď nám milostivý !

Do nášho denného duchovne pustého života zaznieva nejedno hluché slovo básnika, povrchné slovo tlače a rozhlasu, nejedno pustošiace slovo televízie s filmami proti Cirkvi, náboženstvu a Bohu...

Bože, buď nám milostivý !

Naši vzdelanci sa učia konštruovať stroje, odborne obrábať pôdu, venovať sa kultúre a výchove... Ale nesmú vedieť nič o ľudskej duši, o veľkých problémoch človeka a jeho svedomia. Niektorí z nich sa cez celý život venujú boju proti náboženstvu a Bohu - spravili si z toho živobytie na protináboženských výskumných ústavoch, v redakciách a medzi mládežou na školách. Vychovávateľia, učitelia a profesori, kedysi najctenejšie osobnosti národa, vychovávajú mláď vlasti proti Cirkvi, proti náboženstvu a učia ju vysmievat' sa z Boha ... "Starý nepriateľ", závistlivec a protivník pravdy", ako sa o ňom hovorí v "Živote Metoda", slávi svoje pustošiacie triumfy...

Bože, buď nám milostivý !

Ale to nie je ešte všetko ... Je tu miestna Cirkev ... Je súčasťou jednej, svätej, katolíckej a apoštolskej Cirkvi. Ale čo sa i s ňou už roky a desaťročia deje. - Borí sa o duchovnú podstatu svojich veriacich, pustošená zvonka a unavená zvnútra... Niektoré jej diecézy sú roky bez biskupov, vzali jej semináre, zrušili stáročné kláštory, rozpustili inštitúcie, spolky a vydavateľstvá, zastavili časopisy... Nemôže slobodne vychovávať deti vo viere, slúžiť duchovne chorým v nemocniciach. Nemôže... Kto by to všetko vyrátal ?

Bože, buď nám milostivý !

Ale Cirkev trpí ešte viac, omnoho viac ... Trpí nejednotou... Časť jej kňazov nevidí pravdu, nehovorí pravdu a nevydáva o nej svedectvo. Premieňa evanjelium na civilizačnú záležitosť v krátkodýchých a jednostranných požiadavkách a potrieb úradov. Časť kňazov hovorí, že je za pokoj a spravodlivosť vo svete. Ale šíria nepokoj a nevidia nespravodlivosť doma, páchanú na veriacich...

Všetci sme za skutočný a trvalý mier. Všetci chceme byť lojálni občania. Ale nie predsa za cenu mlčania nad nespravodlivosťou a nepravdou, za cenu nepravdivých vyhlásení a za cenu zrádzania Cirkvi.

Najsmutnejšie je to, že táto nevelká časť kňazstva neposlúcha sv.Otca, hoci vie, že vernosť Rímu, nástupcovi sv. Petra bola od čias sv.Cyrila a Metoda, je a bude vždy otázkou nášho života a smrti... K tejto časti kňazov patria aj niektorí starci... Úbohí starci... Ako ďaleko sú od postoja toho veriaceho starca, ktorý podľa sv. Písma považoval za nedôstojné pretvarovať sa vo vysokom veku, bál sa, že jeho neposlušnosť by pomýlila mladých v národe, a to pre "kúsok nestáleho života !" Bál sa, že by zvolal na svoju starobu len "kliatbu a hanbu" /2 Mak 6, 18-31/. U nás akoby sa niektorí starci nebáli ani kliatby, ani hanby pohoršenia ...

Bože, buď nám milostivý !

Nie, neobviňujeme len druhých ... Za pustošenie Božej vinice, za duchovné pustošenie slovenského národa, ktorý je tiež vyvoleným národom tejto zeme, nepripisujeme vinu len iným... Všetci sme nielen pasívni pozorovatelia uprostred diela skazy, ale všetci máme nejakým spôsobom podiel na tomto diele - osobným hriechom, ľahostajnosťou, biednym vyznávaním viery, chabou láskou, zmierajúcou nádejou... Koľko a ako sa modlíme ? Koľko sme ochotní obetovať za živú skutočnosť večného života ? Čo robíme pre Cirkev ? Ako podopierame svojich bratov a sestry ? Pri spytovaní svedomia nás sklúča, že sa previňujeme priamo, i zanedbávaním dobrého. Nebolo by nijako možné tolké duchovné zlo, keby sme my všetci, ktorí patríme k Cirkvi, vydávali pevné, vedomé a neotrasiteľné svedectvo o svojej viere, o oddanosti Cirkvi, o vernosti sv. Otcovi, o bezvýhrdnej oddanosti Bohu cez Ježiša Krista v Duchu Svätom ... Nebolo by azda tolko útokov proti viere, keby sme

i neveriacich považovali presvedcivo za svojich bratov, keby sme sa pevne postavili na odpor proti zastrasovaniu, keby sme boli ochotní k väčším obe-
tám, keby sme stáli pohotovejšie po boku jeden druhému v núdzi, keby sme bo-
li všetci apoštolmi a misionármi vo svojej rodnej zemi ...

Bože, buď nám milostivý ! Buď nám milostivý !

Aké šťastie pre nás, že do našej ustaranej modlitby zaznieva slovo
sv. Písma - "prv nás miloval !" Dobrotivosť Božia je väčšia než naše never-
nosti a zlyhania ! P. Boh sa neprestal ani v týchto časoch starať o svoju vi-
nicu, ktorou je i slovenský národ. Požehnáva nás dobrými, obetavými a verný-
mi kňazmi, diecéznymi i reholnými, staršími a zodratými v jeho službe, i mlad-
šími, plnými viery a nadšenia. Tvoria do deväťdesiat percent kňazstva našej
miestnej Cirkvi... P. Boh nám dáva stále premnoho dobrých a snaživých boho-
slovčov, dáva nám obetavé reholné sestry. Prebúdza vieru v neveriacich a la-
hostajných, udržuje vieru a radosť zo spoločenstva viery v desiatistícoch
mladých ľudí, chlapcov a dievčat, manželov a rodičov. Starším veriacim vlie-
va mladistvé nadšenie v obetavosti za Cirkev, najstarším a chorým oddanosť,
aby s ružencom v ruke vyprosili požehnanie pre všetkých ...
Na Slovensku robí P. Boh zázraky svojej vernosti ako málokde inde a povzbu-
dzuje nimi náš národ, Cirkev i svet. Tisíce veriacich, starých i mladých, sa
so živým záujmom pýtajú. Čo môžem urobiť pre Božiu vec, čo môžem urobiť pre
Cirkev ?

Toto všetko prebúdza v nás hlbokú vďačnosť voči P. Bohu a vedie nás tak-
mer k výkriku modlitby: "Bože, žehnaj nám !"

Dennodenne touto modlitbou prosíme, aby nás P. Boh neopustil, aby aj
cez nás slabých konal i naďalej zázraky svojej vernosti v našom národe, pred
tvárou celej Cirkvi a celého sveta ! Aby sme sa prehlbovali a rástli vo vie-
re. Aby najmä naši mladí ľudia mali odvahu viery, aby sa o ňu zaujímali ako
o základ života, aby sa ponárali do otázok viery čítaním, štúdiom a najmä
modlitbou a sviatostným životom.

Bože, žehnaj nám !

O mocný príhovor za toto požehnanie pre svoje životy, pre život viery
celého národa uprostred Cirkvi, v spojení so sv. Otcom, prosíme denne aj
našu vernú sprievodkyňu dejinami - Sedembolestnú P. Máriu, uctievanú v Ša-
štíne a v Levoči a na mnohých iných miestach nášho Slovenska. A v jubilej-
nom roku tisícstoročného výročia smrti sv. Metoda, nášho praotca vo viere,
prosíme i jeho, a to slovami jeho "Života", ktorý bol napísaný v rokoch
885-894: "Ty však z výsosti, svätý a ctihodný Otče, hľad svojimi modlitbami
na nás, zbavuj od všetkého nebezpečenstva svojich učeníkov, svätú náuku roz-
širuj, blud odháňaj, aby sme si, keď budeme tu žiť dôstojne podľa svojho po-
volania stali s tebou, tvoje stádo, po pravej strane Krista, nášho Boha, a
prijali od neho večný život !"

Bože, buď nám milostivý a žehnaj nám !

* Zasnávacujúca modlitba slovenského národa Sedembolestnej Panne Márii.

Prevznešená Mária, Matka Prebolestná !

Slovenský národ sa ti dnes zvlášť zasnávacuje. Už vyše tisícjedensto rokov, ako naši vierozvescovia svätí Cyril a Metod zoznámili s tebou našich otcov a zaštepili im hlboko do srdca úprimnú úctu a lásku k tebe. A keď neskôr naši otcovia pozerali na minulosť slovenského národa a videli v nej bolestné údery, ktoré ho zastihli, zvolili si teba, Sedembolestná Panna Mária, za svoju patrónku a Matku.

Tvoj Syn Ježiš Kristus bolesťou vykúpil ľudí pohrúžených do hriechu. Svojím utrpením a smrťou zvíťazil nad hriechom a prevádza ľudstvo zo smrti do života. V tejto jeho bolesti ty si sa veľkodušne pripojila k nemu a ako On bol mužom bolesti, tak aj ty si prebolestná Matka. Chceme ti teraz prejaviti úprimnú sústrasť nad tvojimi siedmi bolesťami, chceme k nim pripojiť aj sedem bolestí, ktoré náš národ pretrpel v histórii jedenástich stáročí a chceme sa ti zvlášť zasvätiť ako veriaci slovenských siedmich diecéz.

Keď Simeon vítal v chráme Mesiáša, tvojho Syna, označil ho ako "znamenie, ktorému sa bude protirečiť", čím naznačil jeho umučenie. A hneď dodal, že aj ty budeš mať účasť na tom tajomstve utrpenia : "tvoje vlastné srdce prenikne meč". S tebou, Prebolestná, aj my prežívame túto bolesť !

Ľud: S tebou Prebolestná, aj my prežívame túto bolesť !

Keď Herodes chcel zabiť Mesiáša, Jozef ho zachránil útekou do Egypta a ty si musela so svojim Synom znášať útrapy vyhnančův a vystahovalcov. S tebou, Prebolestná, aj my prežívame túto bolesť !

Ľud: "S tebou, Prebolestná, aj my prežívame túto bolesť !

Veľké úzkosti si prežívala, Prevznešená Matka, keď sa Ti dvanásťročný Ježiš v Jeruzaleme stratil. Plná bolesti si mu povedala: "S bolesťou sme ťa hľadali". S tebou prebolestná, aj my prežívame túto bolesť !

Na krížovej ceste pripojila si sa k svojmu Synovi, lebo aj ty chceš mať účasť na jeho vykupiteľskom utrpení. K trpiacemu Kristu aj my sa, Prebolestná, s tebou pripájame !

Ľud: K trpiacemu Kristu aj my sa, Prebolestná, s tebou pripájame !

Keď tvoj Syn trpel za nás na kríži, pribral si nás za svojich bratův a sestry a Teba vyhlásil za našu Matku. Sme bratia a sestry Ukrižovaného a tvoji synovia dcéry, Prebolestná !

Ľud: Sme bratia a sestry Ukrižovaného a tvoji synovia a dcéry, Prebolestná !

S veľkou útrpnosťou si držala v náručí svojho Syna, keď ho snali z kríža a s bolesťou si pozerala na jeho rany, ktoré mu zapríčinili hriechy ľudstva. Ľutujeme za hriechy, ktorými sme poranili tvojho Syna, Prebolestná !

Ľud: Ľutujeme za hriechy, ktorými sme poranili tvojho Syna, Prebolestná ! Pri Ježišovom pohrebe, Prebolestná Matka, si slzy ronila, ale s veľkou nádejou si očakávala slávne vzkriesenie. Veríme, Prebolestná, že aj my vstaneme z mŕtvych.

Ľud: Veríme, Prebolestná, že aj my vstaneme z mŕtvych !

* Návrh modlitby

Náš národ si ťa vzal, Prebolestná za patrónku, lebo aj on prešiel siedmimi bolesťami vo svojej histórii. Hneď ako zomrel pred tisícjednosto rokmi náš slávny arcibiskup Metod, jeho učeníci museli ísť so vyhnanstva z našej krajiny, oni založili v Bulharsku a v iných krajinách duchovné a kultúrne strediská, ale naše stredisko sa rozbito. To pocítil nielen náš národ, ale celé tajomné Telo tvojho Syna, Svätá Cirkev. Lebo veľkomoravská Cirkev spájala podivne Východ so Západom. Vierožvestcovia naši prišli z Carihradu a naše cirkevné spoločenstvo pevne pripojili k Rímu, kde sídli zástupca tvojho Syna. Keď sa tieto zväzky pretrhli, čoskoro nastal východný rozkol, ktorý dodnes trhá rúcho tajomného Tela Kristovho. Šlachetní kresťania vynasnažujú sa ekumenickým hnutím uskoriť deň, keď nastane jednota medzi pravoslávnyimi kresťanmi a katolíckymi veriacimi. Tušíme, Prebolestná Matka, že slovenský národ má tu od Boha zvláštne poslanie. Sľubujeme, že sa budeme modliť a že budeme pracovať za zjednotenie kresťanov !

Ľud: Sľubujeme, že sa budeme modliť a že budeme pracovať za zjednotenie kresťanov !"

Čoskoro pre hriechy a nesvornosť zastihol náš ďalší trest, keď pohanskí Maďari rozbili štátny útvar našich predkov a na tisíc rokov stratili sme samostatnosť. No to hlavné: vieru tvojho Syna sme zachovali a verne sme sa jej pridržiavali, hoci sme boli s cudzím národom do jedného štátu zapojení. Sľubujeme, že aj teraz napriek všetkým ťažkostiam chceme si Kristovu vieru zachovať !

Ľud: Sľubujeme, že aj teraz napriek všetkým ťažkostiam chceme si Kristovu vieru zachovať !

Tatári v trinástom storočí zaplavili krajiny kresťanské. Vraždili obyvateľstvo ruské, poľské, moravské a maďarské. Vtrhli aj na Slovensko a pálili a vraždili všetko, čoho sa zmocnili. Isteže naši predkovia vo svojich modlitbách nezabudli na teba, Sedembolestná a ty si im pomohla, že nepriateľ čoskoro opustil našu krajinu. Sľubujeme ti, naša Prebolestná Matka, že v nešťastí vždy sa budeme k tebe utiekať !

Ľud: Sľubujeme ti, naša Prebolestná Matka, že v nešťastí vždy sa budeme k tebe utiekať !

Neskôr mohamedánski Turci usadili sa v našom susedstve a skoro dvesto rokov plienili naše mestá, brali ľudí do zajatia, kde bola ohrozená ich viera. Také nebezpečenstvo nastáva aj teraz. Ochráň, Prebolestná, našu veriacu mládež od straty viery v Tvojho Syna !

Ľud: Ochráň, Prebolestná, našu veriacu mládež od straty viery v tvojho Syna !

Potom prišli spory o Kristovu vieru, o Jeho sviatosť. Tu boli o Prebolestná, napadnuté tvoja česť, úcta, sochy a obrazy. V bratovražedných vojnách a kuruckých povstaníach slovenský národ dlho krvácal. Až tvoj mocný príhovor krajinu upokojil. Ale nábožensky ostal národ rozdelený. Teraz sa modli, naša Patrónka, aby Cirkev objat mohla všetkých členov národa !

Ľud : Teraz sa modli, naša patrónka, aby Cirkev objat mohla všetkých členov národa !

Potom prišli hrôzy dvoch svetových vojen. Prvá na tisíce mladých životov skosila. Druhá okrem toho i krajinu úplne spustošila. Veriaci ľud nezabudol na svoju Patrónku, putoval k jej svätyniam, aby vyprosila pokoj pre svojich chránencov. Prebolestná Matka, zachráň nás od hrôzy novej vojny !

Ľud : Prebolestná Matka, zachráň nás od hrôzy novej vojny !

Slovenský národ prežíva teraz bolesť, ktorú mu spôsobil ateizmus. Odstránil cirkevné školstvo, zrušil šesť seminárov, znemožnil reholný život, ochromil katolícku tlač, zaútočil na biskupov a kňazov a prekáža v kresťanskej výchove mládeže. Ó Prebolestná, prihovárať sa u Boha, aby Jeho práva neboli v našom národe zaznávané !

Ľud : Ó Prebolestná, prihovárať sa u Boha, aby Jeho práva neboli v našom národe zaznávané !

A teraz sa ti, Prebolestná, zasväcujeme všetci v našich siedmich diecézach.

My, veriaci arcidiecézy trnavskej, prichádzame do našej národnej svätyne, do Šaštína, do baziliky, v ktorej ťa náš národ, Prebolestná, už celé stáročia uctieva ako svoju patrónku. Odporúčame ti naše mestá, najmä naše hlavné mesto Bratislavu. Kiež na tvoj príhovor prekvitá v nich hlboký kresťanský život. Nech sa všetci veriaci, ale najmä pracujúca a študujúca mládež horlivo zhromažďuje okolo eucharistie tvojho Božského Syna. V našich rodinách, v našich obciach nech neprestáva zaznievať chvála Jeho menu. Tiež ti ďakujeme, že na tvoj príhovor zriadila sa na Slovensku cirkevná provincia. Pričiň sa, naša slávna Patrónka, aby slovenská provincia mala vo svojich sídlach hodných apoštolských nástupcov !

Ľud: Pričiň sa, naša slávna Patrónka, aby slovenská provincia mala vo svojich sídlach hodných apoštolských nástupcov !

Veriaci najstaršieho biskupstva Strednej Európy prichádzame do kolísky slovenského kresťanstva, do staroslávnej Nítry, aby sme sa ti, Prebolestná, poďakovali, že tvojimi modlitbami udržala sa po jedenást stáročí Kristova viera v našom národe. Nech sú stále preplnené kostoly a svätyne Bohu, tebe a svätým zasvätené, a nech udržujú oheň Ducha Svätého u veriacich. Vypros tiež požehnanie na naše polia a vinohrady. Ochraňuj nás naďalej, ó Sedembolestná.

Ľud: Ochraňuj nás naďalej, ó Sedembolestná !

My, čo žijeme v banskobystrickom biskupstve, vystupujeme na Staré Hory. Žehnaj nás a naše práce v horách, baniach a továrňach. Pomáhaj nám tiež rozvíjať slovenskú literatúru a kultúru, ako aj všetky poklady duchovného života. Nech sa naše písomníctvo dá do služieb Kristových, ó Prebolestná !

Ľud: Nech sa naše písomníctvo dá do služieb Kristových, ó Prebolestná !

Veriaci spišskej diecézy prichádzame do tvojej baziliky na Levočskej Hore a vrúčne ťa prosíme, opatruj naše rodiny, naše deti, mládež a dospelých, aby sme ti ostali vždy verní. Sedembolestná. Naša diecéza sa vinie so svojimi farnosťami okolo krásnych Tatier. Chceme sa tak stále vinúť aj ku Kristovej Cirkvi. Matka drahá, spomni na nás, tu pod Tatrami, verní sme my svätej Cirkvi, prebývaj s nami !

Ľud : Matka drahá, spomni na nás, tu pod Tatrami, verní sme my svätej Cirkvi, prebývaj s nami.

Veriaci rožňavskej diecézy schádzame sa v katedrálnom chráme, ktorý je tebe zasvätený. My všetci veriaci chceme tiež byť chrámom Božím, aby v nás prebýval Duch Svätý. Preto chceme strážiť Božie zákony, nerozlučovať manželstvá, dôstojnosť ženy, prebúdzať sa život. Vypros nám, Prebolestná, odpustenie, ak by sme sa boli previnili proti Božím zákonom !

Ľud: Vypros nám, Prebolestná, odpustenie, ak by sme sa boli previnili proti Božím zákonom !

Veriaci košického biskupstva schádzame sa v našom veľkolepom katedrálnom chráme a dávame sa pod tvoju ochranu, Sedembolestná.

Chceme s tvojou pomocou pestovať kresťanské čnosti: striezlivosť, svedomosť, pracovitosť a obetavosť. Ako naši košickí mučeníci chceme si zachovať vieru až do posledného vydýchnutia. Vypros nám vytrvalosť vo viere až do konca, ó Sedembolestná !

Lud : Vypros nám vytrvalosť vo viere až do konca, ó Sedembolestná !

My, východní kresťania prešovskej diecézy prichádzame k tebe, Presvätá Panna Bohorodička Mária Prebolestná. Ďakujeme ti, že si sa prihovárala za nás, aby po niekoľkých smutných rokoch naše gréckokatolícke spoločenstvo sa obnovilo. My vieme, že slovenský národ a najmä jeho časť východných kresťanov má od Prozreteľnosti určenú zvláštnu úlohu: stať sa mostom, ktorý má umožniť zblíženie a konečné zjednotenie medzi katolíkmi a pravoslávnyimi kresťanmi. Veríme, že nám v tom budeš na pomoc. Čestnejšia si ako cherubíni, neporovnateľne slávnejšia ako serafíni, bez porušenia panenstva si porodila Božie Slovo, preto ťa ako opravdivú Bohorodičku zvelebujeme !

A teraz, naša dobrá Matka, Prebolestná Mária, Patrónka naša, panuj svojou duchovnou vládou nad svojim slovenským národom. Ochraňuj Slovensko, ochraňuj nás, ktorí sa ti oddávame telom i dušou. A zostaň s nami, aby sme ťa mohli velebiť na veky vekov. Amen

* Jozef Zvěřina, Praha :

Angažovanosť kresťanov v socialistickom svete

Angažovanosť môže znamenať dve veci: čo sa robí alebo čo sa má robiť. O tom prvom nie je vhodné sa šíriť, pretože buď sa o tom vie, potom o tom nie je treba písať - alebo sa nevie, a potom o tom nie je radno písať. Takže zostáva druhá otázka : čo robiť ?

Otázka je to stará. Kládli ju zástupcy Jánovi Krstiteľovi /LK 3,10/ aj Petrovi /Skt 2, 37/. Ján odporúča zástupcom milosrdenstvo a súcit, colníkom poctivosť, vojakom slušnosť. Peter žiada: "Činite pokánie !" Nezdá sa, že by tieto staré odpovede boli tak zlé. A predsa kresťanom nepri-niesli uznanie. Tacitus nazval kresťanstvo odpornou poverou, ktorú na nejaký čas potlačili, znovu sa však rozšírila nielen v Judei, kde má toto zlo počiatok, ale aj v Ríme, kam ako do kanálu steká všetko, čo je na svete odporné a hanebné /Annales 15, 4/.

Otázku potom nastolili mnohí iní, ale nie vždy z dôvodu, ktorý mal bohatý mladík, túžiaci po dokonalosti /Mt 19, 16 nn/. Položil ju tiež V.I. Lenin. Jeho odpoveď je príliš dlhá, obsah veľmi nepoznám, skôr obsah: prekrúcať pravdu, zamlčovať pravdu, využívať lož, ilegálne metódy, teror - skratka zo záujmov triedneho boja odvodzuje morálku. Čo by o tom asi napísal starý pohan Tacitus ? Kresťanská odpoveď to rozhodne nie je: ten mládeňec sa pýta Krista "Majster, čo d o b r é mám robiť, aby som získal večný život ?" Takže je treba položiť otázku inak. A najskôr asi takto: kým mám byť - a čo dobré mám robiť v socialistickom svete ? Nečakaj nikto recepty alebo vyčerpávajúce pojednanie. Stačím tak nanajvyš na niekoľko námetov.

* vychádza bez vedomia autora

I. Je treba nové myslenie, aby /socialistická / spoločnosť nezdegenerovala. Potrebuje stále kritiku a obnovu. Kresťan má /mať/ možnosť uplatniť svoj princíp.

1. "Socialistická" spoločnosť je výraz mnohoznačný a veľmi zahmlený. Preto ho dávam do úvodzoviek. Nezáleží na tom, či táto spoločnosť je alebo bude socialistická, záleží na tom, aby bola znesiteľná a stále vyššie než spoločnosť prekonaná, nech sa menuje kapitalistická alebo socialistická.

2. Pretože žiadna spoločnosť nie je a nebude dokonalá, je treba stálej obnovy. Kritika je jej nástrojom. Jednou zo základných kresťanských myšlienok je stále conversio, zmena zmysľania. Preto kresťan má mnoho príležitostí pre dobrú vec. Mnohí dnes o tom pochybujú, často právom, pretože kresťania svoje fondy dostatočne neuplatňujú. Ale títo skeptici kresťanstvo príliš nepoznajú a neponúkajú vcelku žiadnu inú prijateľnú alternatívu.

Naopak tvrdím, že kto nahliadol do bohatstva a duchovných síl skutočného kresťanstva, nemá také pochybnosti a nedá si ich vnútiť. Práve všetky formy utrpenia a prenasledovania kresťanstva v tzv. socialistických štátoch prebúdajú a znásobujú sily kresťanstva.

II. Treba budiť všetky kladné sily, občianske ctnosti a kresťanské ideály proti rezignácii a porazeneckej morálke.

1. Kresťanstvo nemá na všetko dar neomylnosti, nemá patent na všetku pravdu, nemá spoľahlivé recepty pre stagnujúcu a duchovne chorú spoločnosť. Naopak, bude sa pýtať, bude hľadať, prijme bezradnosť aj bezmocnosť. O tej však verí, že je nepremožiteľnou silou /V. Havel/. Naopak, "kresťania sa od ostatných ľudí nelíšia ani územím, ani jazykom, ani oblečením. Nebývajú v mestách, ktoré by patrili len im, nehovorí žiadnym podivným nárečím, na ich spôsobe života nie je nič zvláštne... Kresťan môže patriť ku tej či onej strane, ale nemožno mu odpustiť, ak je rovnaký ako druhý". Je to do - klad z 2. storočia /List Diognétovi/ ! Je tu kresťanský paradox: nelíšiť sa a predsa byť rovnaký. Nedáť sa cele pohltiť žiadnou partajou /za čias nášho autora to neboli politické strany v našom zmysle, tím menej také, ktoré sú programovo ateistické/.

2. Kresťan bude v týchto podmienkach tvoriť kultúru, predovšetkým kultúru srdca, ktorá nemôže byť dvojaká: buď je alebo nie je. Bude rešpektovať každú stvorenú hodnotu /LG 36/, bude spolupracovníkom na každom dobrom diele : "Bratia, premýšľajte o všetkom, čo je pravdivé, čestné, spravodlivé, čisté, čokoľvek je hodné lásky, čo má byť považované za čnosť a čo získava pochvalu" /Flp 4,8/. "To vyžaduje, aby ľudia navzájom svoje práva uznávali a rešpektovali a aby tiež plnili povinnosti, ktoré zodpovedajú oným právam, ale aby tiež sami spolupracovali v nespočítateľných formách a podujatiach, ako ich dnešná kultúra vytvára, k ich vytvoreniu pobáda a žiada." /Ján XXIII. v encyklike Pacem in terris/. Mať ľudskejšie podmienky života znamená mať väčšiu úctu k ľudskej dôstojnosti druhého, úsilie o ducha chudoby, spoluprácu pre všeobecné blaho, odhodlanú vôľu k mieru". /Pavol VI. v encyklike Populorum progressio, 21/. Pripomínam staršie doklady ; výzvy a činy terajšieho pápeža Jána Pavla II. sú nespočítateľné a stoja za pozornosť /sám na ne upozornil len nepatrne článkom "LOGOS a AGAPÉ - základy novej kultúry " pre nuovo Ateneo/.

3. Nech teda každý robí, čo vie a robí to dobre. Nezáleží potom, či je to kultúra oficiálna alebo paralelná /aj keď tieto určenia vyžadujú tréning

ako ukázala diskusia medzi Rio Preisnerom a Václavom Bendom/. Opäť záleží na tom, aby to predovšetkým bola kultúra. Pritom úloha spotrebiteľa, /cirkev, štát, vydedenci, diskriminovaní a umlčovani/, rovnako ako tvorca, vychádzajúceho z týchto a iných štruktúr, môže zohrávať rovnako úlohu kladnú alebo zápornú, ako nás bohato učia dejiny umenia.

4. S kultúrou vymedzenou, ktorá musí rešpektovať dané medze a tým obmedzenou, čiže vo väčšej alebo menšej miere antikultúrou, sa možno vždy vypoariadať. Omnoho horšia je rezignácia, útek, zbabelosť. Tu nemožno nič robiť. Najhoršie je však, ak sa z tohoto nič - nerobenia urobí program, filozofia, ctnosť. Preto totalitné režimy tak jednomyselne sa usilujú vnútiť predovšetkým porazeneckú morálku. Preto v dojemnej zhode ubíjajú už aj len názorovú rozdielnosť. Preto si pestujú všetkými prostriedkami "mŕtve duše", občas ich kupujú a potom odhodia: "Murín vykonal svoju prácu, povedal o nich rázne poručík ŠtB v Ruzyni.

Je preto úlohou skutočného kresťana - najskôr negatívne : nebyť mŕtvou dušou, murínom. Pozitívne: zbierať všetky sily ľudské aj Božie k činom, činom malým aj veľkým. A kus odvahy.

III: Treba činy nielen veľké, ale aj malé - a nielen malé ale aj veľké

Karel Čapek ukázal iné nebezpečie prostrednosti, ktorá je schopná strašného rozplodenia vo Vojne mlokov /Orwell neskôr vo Farme zvierat a 1984/. Ale nie je len vojna mlokov, existuje aj pokojná, normalizovaná, štatistikou chlácholená, propagačne spracovaná vláda šmokov. Šmok je štátne dôležitý blb. Na rozdiel od Švejka je pracovitý, je samý aktív, obežník, prejav, učanie, je dokonalý byrokrat, vie utvárať verejnú mienku, heslá, plány, dlhodobé a krátkodobé, je celkom angažovaný a hmotne zainteresovaný. Je proste činiteľ ako taký. Orgán. Vie veľa, len jedno nie, tým me - nej to jedno potrebné, hoci je samé školenie. Možno práve preto. Nevie, čo je horšie, či vojna mlokov alebo vláda šmokov - nech je to kdekoľvek a v akejkoľvek spoločnosti a ľubovoľnej štátnej sústave.

Takže je treba nebyť Švejkom, Čecháčkom, mlokom ani šmokom. Nesmieme byť ako Dykov "Môj priateľ Čehona", profesionálny opatrník, ktorý má vždy pravdu, pretože nehovorí nič, stojí za bukom a čaká, ako to dopadne. Nič nepokazí, pretože nerobí nič a všetko prenechá činiteľom, orgánom, ktorí ostatne tiež spravidla majú pravdu, čakajú za iným bukom, exponovaným bukom a v "reálnej hodnotenej situácii" dokážu tiež nič nerobiť.

IV. Treba mať starosť o druhých, hľadať spravodlivosť pre druhých a prijať zodpovednosť za druhých.

1. Z doterajšieho vyplýva, že človek hodný toho mena a kresťan hodný toho povolania /Ef. 4, 1/, musí mať nejaký úbežník, ku ktorému vzťahuje jednotlivé činy, ich zmysel, ich hodnotu a odkiaľ tiež čerpá kritériá, perspektívy a mravné imperatívy. Kresťan má k dispozícii veľké bohatstvo duchovných hodnôt. Preto sa od neho viac vyžaduje. Čaká ho súd Kristov, kde bude kritériom príklad Kristovej vydanosti človekovi: čo si učinil jednému z mojich najmenších; mne si učinil; jeho sýtime v hladujúcich, jeho smäd hasíme v smädných, jeho sa ujímame, navštevujeme v chorobe a v žalári. /Mt 10, 42; 25, 35-46/.

2. Je to teda veľká a malá starostlivosť o druhého, ktorá určuje, veď a radí, čo robiť. Nedomáhame sa práv, ale možností, aby sme mohli konať svoje povinnosti. "Ak neodpovedám vo svojom mene, kto za mňa odpovie? Ak však odpovedám len za seba - som ešte ja?" /E. Levinas/.

3. Zdá sa, že u nás rastie najsúkromnejší človek, aký tu kedy bol. Je to jeden z hlbokých paradoxov socializmu u nás. Korene tohoto javu spočívajú v tom, že tento socializmus nemá duchovné základy, nepozná lásku. Pozná len triednu spravodlivosť, ktorú preukazuje triednou nenávisťou ; tým však jednu nespravodlivosť nahrádza druhou. Ideológia triednej nenávisti nikdy neprinesie ovocie spravodlivosti.

Čo robiť ? - to bola tiež otázka, ktorú tresklo nedávno priamo vo Frankene jedno mladé stvorenie o predsednícky stôl. Sympatické. Nevieť, či sa mu dostalo uspokojivej odpovede ; neviem ani ja, či ju dávam. Ale nechcem byť dodávateľom dobrých rád. Dôverujem, že ten, kto sa tak nalichavo pýta, je ten múdry, ktorému stáči naznačiť. Nevieť trikať, ako možno vybaďať z kritiky M.Z. v časopise *Studie mojich Listov o viere* /dávno napísaných, uverejnených skutočne bez môjho vedomia/. Nech sa teda "varia vo vlastnej štave", skôr než by som ich uvrhol do svojej, t.j. nech si mladí dajú prácu, skôr ako by ich dotrkali k hotovému.

V. Krestan nech "vynáša zo svojho pokladu nové aj staré" /Mt 13, 52/ a vydáva dobré svedectvo.

1. Pre krestana v socialistickom svete existuje ešte iná možnosť angažovanosti: k o l a b o r á c i a. O tom som už širšie pojednal /*L'esperienza della Chiesa*, str. 130-3; *Collaborazionismo, clericalismo*, str. 147-71, Jaca Book, Milano 1971/. Dnes táto rozporná forma spolupráce s režimom, ktorý nezakryte prehlasuje, že jeho konečným cieľom je likvidácia všetkého náboženstva, nadobúda väčšiu odpudivosť než v čase, keď boli hore uvedené štúdie uverejnené. Do spolupráce vstúpilo kňazské zariadenie *Pacem in terris*. S podporou režimu pracuje proti konečnému cieľu režimu: zachraňuje, čo sa zachrániť dá, čo si režim nepraje, - alebo nemá priať. Ani cirkev si takú záchranu nepraje, organizácia je odsúdená prehlásením Kongregácie pre klérus *Quidam episcopi* z 8.3.1962. Spôsoby spolupráce sú rôzne: predovšetkým nekonečné rečenie o mieri, čakovanie za výdobytky socializmu. Dôkazy náboženskej slobody : oprava kostolov, platy duchovenstva - to najmä ! Lenže to všetko ide predsa z práce obyvateľov ČSSR, ktorí sú jednak neveriaci / a to by im malo ísť proti mysli /, jednak veriaci, ktorí podľa ustavičných chvál štátu usilovne budujú socializmus. Do vlastných radov sejú predstavitelia PIT hrozby, že by u nás mohli zo dňa na deň zavrieť kostoly, deportovať kňazov. Také hrozby nepredniesol doteraz žiadny vládny činiteľ ! Takže je na mieste strelná modlitba : Od takých záchrancov zachráň nás Pane !

2. Isteže nepracujeme pre štátne prevraty, ani pre konečnú likvidáciu komunizmu. Je realitou, že žijeme v danom štátnom zriadení, ktoré nie je len zlé, ale ani len dobré. Čo krestan a občan chce, je dosť málo: aby mohol žiť životom hodným slobodného človeka. Preto "majú byť hriechy verejné stavované", ako znel jeden z Pražských artikulov.

3. Stav, v ktorom žijeme, núti k istej angažovanosti: byť novým človekom. Polovičné krestanstvo nemá šancu. Stratili sme svoju zabývanosť ako Abrahám svoj Harán a ideme - nevieme dobre, kam. Ale náš Pán nás na to pripravil: budú vás potupovať, prenasledovať, zabíjať kvôli mne /Mt 5, 11 ; Ján 16, 2/. Ale máme byť soľou zeme - a tak sme im soľou v očiach.

Čo teda robiť ? Nemôžem záverom vysloviť nič lepšie než napísal Romano Guardini /ktorého by som si prial vidieť prehláseného za Učiteľa Cirkvi/:

"Byť krestanom: postupne sa začína ukazovať, čo je v tom mimoriadne. Byť zasiahnutý Božím zjavením, žiť v súlade so zjavujúcim sa Bohom, veriť v jeho kráľovstvo a pestovať ho vo svojom srdci, mať Božiu svätosť vo svojom vnútri /azda len v pľobe clivoty a ľútosti/ - to všetko sa znovu

pocituje ako niečo mimoriadne: je to skutočne milosť, šťastie, zodpovednosť, veľkosť aj nebezpečie. A tak sa znovu vybavuje pôvodný význam slova "svätý": svätý, to je proste kresťan.

Tým nie je povedané, že by každý kresťan mal prežívať mimoriadne náboženské zážitky alebo že by mal konať hrdinské skutky viery. Naopak, kresťanský život bude dnes pravdepodobne neekzotický. Nebude už mať oné veľké možnosti vyjadrovania a utvrdzovania, ktoré mu mohol ponúknuť kresťanský svet vo svojich začiatkoch. Stane sa chudobným. Chudobný sa však myslí nielen v hmotnom zmysle, ale aj v zmysle duchovnom: bude sa musieť plne uchýliť do úprimnosti viery a do tých najobyčajnejších vecí každodenného života. Avšak práve v tom každodennom načerpá z nových vlastností čistoty, odvahy, odpútania - a tie ho zachránia.

Aby mohol vytrvať, na to bude musieť kresťan omnoho hlbšie a čistejšie poznať sám seba."

K tomu dodám len slovo, jediné slovo, aby som tú krásu nepokazil: zdá sa, že nás Duch obdarováva aj mimoriadnymi darmi, aké ponúkol kresťanstvu v jeho začiatkoch, a že nemáme núdzu ani o hrdinské skutky viery.

/krátené/

Stretnutie s Jankom Silanom

Stretnol som sa s Jankom Silanom prvý a posledný krát v mojom živote v januári 1984 - teda päť mesiacov pred jeho smrťou. Bola to moja dávna túžba, spoznať tohto človeka. Rozprávala mi o ňom ešte moja mama. Od malička som ho videl ako kňazu, osamelého básnika, ktorý tam niekde pod Tatrami žije svoj život. Hovorili mi bokeslovci, že raz, keď sa autobusom vracali z výletu a prechádzali Važcom, prišiel zrazu medzi nich starý pán profesor Dudáš a povedal: "V tejto dedine žije veľký básnik".

Hovorieval o ňom pán biskup Korec. Boli veľkí priatelia.

Našiel som si zámienku, išiel som ho poprosiť, či by nenapísal Zavesčujúcu modlitbu slovenského národa Sedembolestnej Panne Márii. Bol som zahlásený, preto ma prijal so všetkou dôverou. Prijal ma veľmi milo. Bol už úplne slepý, bol práve niekoľko dní doma sám, ale pohyboval sa po fare dobre. Žil tu od roku 1949 a poznal ju naspamäť. Keď sme sa porozprávali o dôvode mojej návštevy a on mi slúbil, že ak bude vládať, pokúsi sa niečo napísať, nedal som sa len tak odbyť. A on sa dal veľmi milo so mnou do reči. Opýtal som sa ho ako sa stal kňazom a ako sa vlastne dostal sem na Spiš, keď sa narodil pri Nitre v Čab - Sile. Ako gymnaziálny študent vedel s istotou, že chce byť kňazom. Ale už vtedy mal na obidvoch očiach 14 dioptrií a bol stále chorlavý. V Nitre ho do seminára pre tieto dôvody nevzali. Prihlásil sa do Trnavy, tam ho prijali, ale po niekoľkých dňoch ho poslali domov. Požiadaval o vstup do všetkých rehoľných spoločností na Slovensku. Nikde ho neprijali.

Potom mu niekto celkom náhodou poradil, že o biskupovi Vojtašákovi sa hovorí, že zoberie aj kripl'a, ak má dobré srdce. A tak ho navštívil.

Keď prišiel k nemu do kancelárie, biskup sa ho spýtal: "Chlapče, či vidíš čo je napísané tam hore na stene?"

"Je tam napísaný dátum" a Janko mu ho povedal, "ale vidieť ho nevidím".

"No dobre chlapče, prídeš medzi nás" povedal biskup. A tak zakotvil na Spiši. Vždy chcel žiť niekde na Orave, Važec sa mu nakoniec stal celoživotnou zastávkou.

Sedeli sme v kuchyni, dostal som za úkol prikladať do peci. Ponúkol ma domácou klobásou a červeným vínom, on si tiež nechal naliať a pri tom fajčil. Bolo krásne ho pozorovať pri fajčení. Bola to tá sitá zadumčivosť, ktorá vane z jeho básní. Zaujímalo ma čo-to o časopise Verbum. Verbum bol jeden z najlepších nábožensko-kultúrnych časopisov, aké kedy na Slovensku vychádzali. Okrem neho boli v redakcii také osobnosti ako prof. Hanus, Kútnik-Šmálov, V. Franc a iní.

Rozprával mi o atmosfére okolo časopisu, o Kutník-Šmálovi a nakoniec spomenul ako zakončili svoju existenciu.

V roku 1949 prišiel na zasadanie redakčnej rady Alexander Horák a začal veľmi zoširoka hovoriť o tom, že časopis je síce na dobrej úrovni, ale doba sa zmenila a bude treba hovoriť a písať o naliehavějších problémoch ako združstevňovanie a poč.

Celá redakčná rada sa po jeho monológovi uzniesla, že končí svoju činnosť a podáva rezignáciu. Viac nevyšlo ani jedno číslo.

Kolko prezieravosti bolo v tomto čine. Dnes už vieme, že časopis by nakoniec aj tak zavreli. A Slovensko by možno nikdy nemalo Silana, Hanusa, Šmálova. Samozrejme ma zaujímal jeho názor na ministra kultúry Válka. Povedal mi: "Raz sa ma jeden priateľ, kňaz spýtal: Čo si myslíš o Váľkovi? Povedal som mu vtedy: Ako básnika si ho vážim, ako o ministrovi kultúry, ak dovoľíš, pomlčím."

Vie sa dobre, že začínajúci básnik Válek chodil na umelecké rady k Silanovi. V r. 1968 prišiel za ním a povedal mu, aby bol trpezlivý, že sa robí všetko preto, aby mu vyšli niektoré zbierky. Na začiatku sedemdesiatych rokov usporiadal ako minister kultúry recepciu z príležitosti založenia Pacem in terris. Jeden spišský kňaz prišiel vtedy k nemu a povedal mu: "Pán minister, nechcete niečo odkázať môjmu susedovi vo farnosti, Jankovi Silanovi?" Minister vtedy odpovedal: "Silan je politické nemluvňa".

/Silan mu ale tento odkaz nezostal dlhý. Krátko nato mu po A. Plávkovi odkázal, že "politické nemluvňa môže ešte rásť, ale pán minister nech o sebe vie, že politicky už dozrel".

Ale znovu sa vrátil k tomu, že Váľkove posledné preklady sa mu páčili. Janko Silan mal krásny úsmev, alebo snád úškrn? Sedel som pri nom zboku. Vždy keď hovoril a pri tomto hovorení "chytil niekoho na hruškách" zasmial sa týmto, asi len jemu vlastným spôsobom. Naprával týmto úsmevom krivdy.

Celý jeho zjav človeka upútal. Vysoká postava, výrazná tvár, dlhé prsty, v tomto všetkom bola vpísaná jeho celoživotná línia.

Nikdy mu nevydali žiadnu zbierku. Raz si z vydavateľstva Tatran vyžiadali jednu z nich - nepamätám sa ktorú, s tým, že by v krátkom čase mohla vyjsť.

Keď prešli roky, jedného dňa sa vo vydavateľstve v Bratislave objavil tento básnik a povedal: "Prosím, okamžite mi vráťte moju zbierku." Odmietol všetky protokolárne postupy, aby ju mohli vybrať z trezoru a odniesol si ju domov. Povedal mi, že mu je už jedno, či mu niečo vydajú, alebo nie.

Hovoril to bez akéhokolvek hnevu. Čo si myslel, že mal napísať, napísal, ostatné ho už nezaťažovalo. Pracoval na svojom prírúčiacom. Hovoril iba "Zemepis môjho života".

Spýtal som sa ho, ako to, že ho pri jeho životnom postoji nikdy nezavreli? Povedal, že za veľa asi vďačí L. Novomeskému, hoci sa nikdy nestýkali.

Sedel som u Janka Silana celé odopoludnie. Poctivo som prikiadal do pece a bol som šťastný, že mi osud doprial tento deň.

Rozprávali sme ešte o všeličom, o Jakubovi Demlovi, o tom, že v Bratislave sa začínajú mladí ľudia zaujímať o tohto veľkeho moravského básnika, Janko mi rozprával o ľuďoch, ktorí ku nemu chodievali. Jeho fara bola miestom zastavenia pre všetkých, ktorí milovali Slovensko a Cirkev.

Boli to v prvom rade jeho spolubratia z okolitých farností, najmä J. Kováč, farár z Východnej, ktorý ho spolu s Jankovou gazdinou vlastne doopatrovali. Ten Kováč, s ktorým Janko Silan za mladi navštevoval Jakuba Demla na Morave. A potom čoraz viac, odvsadial.

Ale aj tak, jeho osudom bola osamotenosť. Vážec je malá farnosť, žije v nej iba 300 katolíkov.

Keď mi slúbil modlitbu k Sedembolestnej Panně Márii povedal:

"Budem o nej premýšľať vo svojich samotách."

Ku koncu, keď už nevidel, slúžil sv. omšu naspamäť, menlivé časti mu čítali veriaci. Spovedal na fare.

Vedel, že už nevie naplno vykonávať svoj knazský úrad a možno z toho pochádzal jeho strach, aby ho nedali do Charitného domova. Keď sme sa lúčili, bol ku mne tak isto milý, ako keď som prišiel. Mal som už len pár minút do odchodu autobusa. Vybehol som z fary, vonku bol sneh a počul som ako ešte za mnou zakričal: "Ak zmeškáte, vráťte sa, prespíte tu."

Modlitbu k Sedembolestnej Panně Márii Janko Silan už nestihol napísať. Posledná báseň, ktorú napísal, bola smutná báseň "Tri vence", na pohreb svojho priateľa a spolubojovníka V. Fronca. Ale aj túto museli jeho priatelia už luštiť.

Jeho pránim bolo, aby bol pochovaný vedľa kostola, kde 33 rokov slúžil ako knaz. Keď zomrel, vykopali mu tam hrob. Ale v poslednej chvíli prišiel príkaz z ONV Liptovský Mikuláš, že pochovaný musí byť na cintoríne.

Vianoce 1984

Janko SILAN

A R A M B E

Arambe, pohádky lásky . . .
Kedy to bolo? Bolo?
Na lúke vykvitli kašky
a smútok v srdci holom.

Smutná je, smutná zem naša.
A nebude už iná?
Keď trpí, k výškam sa vznáša
a spieva domovina.

Všetko nám zobrali, berú.
Komu to píšem básne?
Ľudia už nemajú vieru.
Ľudia už kde sú vlastne?
Nebude ovocia mieru
v otrockom kraji bázne.

Štátna administratíva, náboženstvo, spoločenský život.

Sme ešte kresťanský národ ? Aký má k tomuto postoj naša štátna moc? Pozrime sa stručne na tento problém.

1/ V prvom rade treba konštatovať, že sa z nášho života strácajú všetky náboženské symboly. Nestavajú sa žiadne nové kostoly, nepočuť ich zvony /aspoň v mestách nie/, domy smútku začínajú mať čiste svetský charakter, nevznikajú žiadne nové náboženské sochy - napr. božie muky, a to všetko, čo z týchto symbolov existuje, nadobúda pomaly charakter pamiatok. Náboženské symboly sa vytrácajú z umenia a kultúry /v rozhlasových a televíznych programoch sa s nimi nikdy nestretáme/.

V školách sa študentom a učňom zakazujú nosiť krížiky. Staré názvy ulíc s cirkevným pozadím boli premenované. Na uliciach už nestretávame kňazov v ich obleku, nehovoriac o rehoľníkoch. Ak kde tu vidíme starú sestričku v rehoľnom rúchu, pôsobí to skôr ako niečo, čo už patrí minulosti.

2/ Štátny aparát vie, že človek potrebuje k svojmu životu istý kult, rítus. Potrebuje v živote zastavenia.

Kresťanstvo dáva človeku tento rituál a naplňa ho skutočným obsahom vo sviatostiach a v slávení sviatkov.

Štát nadväzuje na tento už vybudovaný a ľuďmi prežívaný systém náboženského kultu, ale dáva mu pomaly iný, nový obsah.

Tak sa Mikuláš stal Dedom Mrázom, Vianoce Sviatkami zimy, Veľká Noc Sviatkami jari, Dušičky Pamiatkou zosnulých.

Krst sa nahrádza Slávnostným zápisom, Prvé prijímanie Iskričkovým slubom, Sobáš a pohreb sú nahradené už dávno civilnými obradmi.

Samozrejme, že tu štátna správa vyvíja na ľudí aj nátlak.

/Pri Zápise novorodeniatok je vždy prítomný niekto z ROH zo zamestnania rodičov a odovzdáva pri tejto príležitosti upomienkový darček. Už len ľudsky je trápne za takýchto okolností tam neísť/.

Pri náboženstve detí, sobáši a často aj pohreboch sú tu často vydierania zo strany štátu.

Takto sa má náboženský kult postupne preniesť do čiste občianskej roviny.

3/ Dnešná mladá generácia - pokiaľ nepochádza z nábožensky založených rodín - je odtrhnutá od našich národných a teda náboženských koreňov. V dejepise, ktorý sa učí, je úplne potlačená náboženská stránka našich dejín. Celá činnosť cirkvi je zachytená len v jej kultúrnych dôsledkoch a tak cirkev, ktorá vychovala náš národ a napojením na Rím urobila z neho európsky národ, je z našich dejín úplne eliminovaná. Väčšina mladých ľudí takto dnes už nič nevie o kresťanstve, o Cirkvi a pod. Na druhej strane kresťania sa stávajú menšinou, nemajú dostatočnú tlač, rozhlas, televíziu a tak zdanlivo miznú zo spoločnosti.

Občianska, sekularizovaná spoločnosť sa stáva u nás samozrejším pojmom.

Toto všetko je už takmer 40 rokov administratívne a mocou riadený proces. Štátna moc robí všetko pre to, aby sme zabudli, že sme národom s kresťanskou tradíciou. Nemožno to však nazvať návratom k pohanstvu. Pohanstvo malo svoj štýl a dokázalo vytvoriť obrovské duchovné hodnoty. Aký typ spoločnosti sa potom začína u nás javiť ?

KAMALDULI

Prísnejšiu regulu ako kamalduli majú len trapisti. Trapisti nesmú rozprávať, nesmú sa obkolesovať zelenou. Môžu hladieť len na nebo a vyprahlú zem.

Kamalduli popri izolácii a prísnosti svojho života milujú zeleň. V Poľsku žijú na dvoch miestach. V Bienszewe majú noviciát a samotný kláštor majú na Bielanách pri Krakove.

Bielany sú kopec, ktorý skoro celý patrí už kláštoru. Na jeho vrchu je barokový kostol s nádherným nádvorím, záhrady a obytné domky reholníkov.

Domky, v ktorých bývajú po jednom otcovia a bratia, sú rozostavené pozdĺž chodníka v záhrade. Pri každom domku je ešte malá záhradka, kde obyvateľ pestuje to, v čom má záľubu. Vnútro je rozdelené na niekoľko malých miestností: kaplnka, izba na prácu a spanie, hygienický kút a sklad paliva do pece. Ako lôžko slúži prična z dosiek a slamník, na prikrytie sú jedna - dve deky.

Každý dom so svojou záhradkou je ohradený múrom - je to obyvateľov svet - pustovňa.

Hovorí sa, že títo mnísi sa zdravia "memento mori" /pamätaj, že zomrieš/- nie je to pravda. Tento pozdrav im pripísal Szienkiewicz v Pánovi Włodzyjowskom a od tých čias sa to traduje.

Rozprávať je im dovolené tri krát do týždňa, v čase pôstu dva krát.

Ale, ako sa o nich hovorí, ani túto úľavu veľmi nevyužívajú.

Kamalduli sú vegetariáni. Ich strava je jednoduchá: na raňajky čierna meltova káva, chlieb s kúskom masla alebo džemu, na obed zeleninová polievka, zemiaky, kúsok ryby alebo vajce, na večeru zemiaková kaša s kyským mliekom alebo zemiakový boršč.

Stravu im roznáša kuchár v obedároch a každý ju konzumuje sam v svojom domku.

Ich heslo je "ora et labora" /modli sa a pracuj/. Deň začína o 4.45 prvou spoločnou modlitbou. Počas dňa je päť takýchto spoločných stretnutí pri modlitbe. O 6.00 je svätá omša. Kamalduli nepoužívajú v kostole elektrické svetlá, len sviece, nespievajú. Je neobyčajným zážitkom vidieť týchto mužov v prítomí kostola pri svätej omši. Každý má svoje miesto v kostole, kde rád sedí, takže hoc ich je málo /spolu 18/, počas svätej omše žije celý kostol. Len po "Otče náš" sa priblížia všetci k oltáru. Kamalduli sú mystici. Byť prítomný na sv. omši jedného z nich je chvíľa, ktorú možno ťažko popísať. Človek cíti, že sa dotýka samotného tajomstva smrti a vykúpenia Krista.

Deň končí večer znovu v kostole spoločnými modlitbami na záver, s loretánskymi litániami. V úplnom tichu okolitého sveta, pri jednej sviečke, odrieka týchto 18 mužov v bielom rúchu, s vyholenými hlavami, dlhými bradami a fúzami, litánie k Panne Márii.

Je zaujímavé, ako sa v spôsobe odriekania odráža celá ich duchovnosť. Celá ich mužnosť a askéza a predsa až detinská dôvera v nebeskú Matku.

Každý reholník okrem hodín modlitby a odpočinku má povinnosť pracovať na úžitok kláštoru a spolubratov. Každý robí to, čo vie, alebo čo mu vyznačí prior. Kuchár, záhradník, krajčír údrzbár, furtián /vrátnik/, to sú základné služby, ktoré robia.

Väčšinu produktov si dorobia sami, kupujú chlieb, mlieko, ryby.

Za kláštorným múrom stojí čas na mieste. Reholníci s výnimkou tých, ktorých k tomu nútia povinnosti, nepoužívajú hodinky. Všetky udalosti dňa im oznamujú údery zvonov.

Nemajú rádiá ani televízory, nečítajú tlač - ak, tak len cirkevnú.

Každý deň sa podobá druhému, obraz sveta sa v ňom uzatvára do niekoľko tých istých tvári, budov, stromov, pohľadu na nebo a na kríž na stene susedného domku - čas prestáva byť merateľnou kategóriou.

V každej chvíli sa vie, čo bude zajtra, za rok, za desať rokov. Niet načo čakať. Nepríde k žiadnej zmene.

Keď čas stojí, mení sa mentálnosť človeka. Človek oslobodený od jeho tlaku a navyše izolovaný od sveta, stáva sa prostý, srdečný, bezprostredný.

V jednom domku žije reholník, ktorý je v ňom už vyše 20 rokov sám. 20 rokov ho nikto nevidel. Jediným znakom podľa ktorého bratia vedia, že žije je, že obedáre, ktoré mu dávajú medzi dvere, necháva prázdne. Bolo to jeho želanie, byť už len sám.

Do kláštora chodí hoďne ľudí /ale nie naraz/ stráviť chvíle samoty. Možno tu stretnúť kňaza, ktorý sa pripravuje na biskupskú vysviacku, maliara, ktorý maľuje obraz do kostola, mladých mužov, ktorí chcú v tejto samote zažiť dotyk s Nekonečnom.

Na Bielanách končí deň. Všetko je už v tme, len 18 okien ešte svieti. To kamalduli trávia posledné zvyšky dňa v samote, so svojim Majstrom.

Cirkev je živý organizmus. Tak ako človek, keby stratil v sebe rozmer samoty a modlitby, začal by sa strácať, tak aj Cirkev, keby stratila tento krajný rozmer samoty a modlitby, prestala by asi byť tým, čím je, resp. čím má byť. Toto povolanie vyrastá zrejme z potreby jej vnútorného života. Je to tajomstvo, že cez storočia znovu a znovu prichádzajú ľudia, ktorí nachádzajú svoju totožnosť práve v takomto spôsobe života. Tak, ako hovorí jeden z nich: "Až teraz, z výšky, z ponad sveta vidím v ľuďoch bratov a sestry, milujem ich a modlím sa za nich." Samozrejme, že aj oni majú krízy, majú dni a obdobia, kedy cítia prázdnotu, kedy majú pocit, že Hospodín od nich odstúpil. Sú to tie známe "noci temnoty". Keď v takých chvíľach nepomáha potecha spolubrata alebo predstaveného, zostáva ešte regula. Ona ich vtedy drží, o ňu sa opiera ich vôľa.

Kamalduli vznikli v r. 1012. Založil ich sv. Romuald. Romuald, pochádzajúci z kniežacieho rodu v Taliansku, vstúpil v mladom veku do rehole benediktínov, kde žil pustovníckym životom. Legenda hovorí, že keď raz unavený putovaním zaspal v doline neďaleko mesta Arezzo v Taliansku, zazrel vo sne rebrík siahajúci do neba, po ktorom vystupovali mnísi v bielom rúchu. Po prebudení si povedal, že to bolo Božie znamenie, aby na tomto mieste založil kláštor. Aké bolo jeho prekvapenie, keď o chvíľu stretol majiteľa doliny, ktorý mal podobný sen a z vlastnej vôle sa preto rozhodol, darovať Romualdovi časť doliny. A tak v r. 1012 vzniklo na tomto mieste prvých päť domčekov a kaplnka. Toto miesto pomenoval Campo di Maldoli /Zem Maldoliho/, podľa priezviska majiteľa pozemku. Z toho sa neskôr skrátením vyvinul aj názov pre reholníkov, Camaldulenses - kamalduli.

Kamaldulov nikdy nebolo vo svete veľa, ale trvali stále. Dnes ich je na svete okolo 100 v deviatich kláštoroch - v Taliansku, Španielsku, USA, v Kolumbii a v Poľsku. U nás bol kamaldulský kláštor v Červenom Kláštore v Pieninách a na Zobore v Nitre. Oba zrušil cisár Jozef II. v 18. storočí, odvtedy na Slovensku niet kamaldulov.

Prenasledovanie Cirkvi v Mexiku

Prenasledovanie Cirkvi v Mexiku začalo v r. 1917. Celková bilancia tohto prenasledovania je : Asi 300 kňazov a viac ako 2 tisíc veriacich bolo usmrtených. Všetci biskupi boli zatknutí alebo prinútení k úteku z krajiny, veriaci boli rozohnaní a sledovaní políciou. Prenasledovanie dosiahlo vrchol za vlády prezidentov Callesa a Cardenasa. V júli 1926 prezident Calles zrušil slobodné vyznávanie každého náboženského kultu, ktorý by nebol kontrolovaný vládou. Kňazi cudzej národnosti boli vypovedaní, mexickí kňazi boli registrovaní. Mohli sa konať len tie bohoslužby, ktoré boli povolené režimom. Bolo zakázané konať reholné sluby, kňazi boli pozbavení volebného práva, boli trestaní tí rodičia, ktorí rozprávali svojim deťom o duchovnom povolání. Katolícki veriaci si v tejto ťažkej situácii vybrali cestu rozvážnosti. Parlamentu bol predložený apel, ktorý podpísalo 2 milióny mexických občanov. Pretože však na parlament mal veľký vplyv prezident Calles, nevzali tento apel vôbec do úvahy.

V r. 1926 sa utvoril Zväz za náboženskú slobodu a národ vstúpil do boja. Mnohé väčšie domy boli zmenené na kostoly a náboženské strediská. Sv. Stolica schválila špeciálne pre túto krajinu veľmi krátku liturgiu sv. omše /tzv. Mexické fakulty/. Polícia vyhľadávala nezaregistrovaných kňazov a zatýkala ich pri bohoslužbách. Učitelia boli postavení pred vážne rozhodnutie, avšak v jednom meste sa zo 400 učiteľov rozhodlo radšej stratiť svoje miesto ako zradiť svoje náboženské presvedčenie. Zväz za náboženskú slobodu začal bojkotovať aj spoločenský a verejný život. Občania kupovali len najnutnejšie veci, nenavštevovali divadlá a zábavné podniky, necestovali, nepoužívali služby bánk. Ženy a mládež propagovali tento bojkot letákmi a brožúrkami, ktorými zaplavovali mestá. Raz ráno sa hlavné mesto prebudilo pokryté žltobielymi letákmi s nápisom : "Nech žije Kristus Kráľ!" Nasledovalo hromadné zatýkanie. Boli uväznené mnohé ženy, mladíci, ba i neplnoletí chlapci. Do cudziny prenikli správy o hromadných popravách, ktoré sa konali na telefonické rozkazy prezidenta Callesa.

Farár Tamatuzal bol pristihnutý pri tajnom rozdávaní sv. prijímania. Rozsudok znel: odsoknúť obidve ruky. Iný kňaz bol obvinený z vysluhovania sviatosti manželstva a bol zastrelený spolu s novomanželmi. Ďalší farár bol zastrelený pri sv. omši, oblečený v bohoslužobnom rúchu. Podobné veci sa diali s mnohými inými, ktorí padli ako obeť zúrivého a krvavého prenasledovania. To však bol len začiatok krvavej vlny, ktorá zaplavila celé kresťanské Mexiko. Medzi mexickou mládežou je mnoho mučeníkov, ktorí boli zavraždení pre svoju vieru. Predseda katolíckej mládeže, advokát Flores bol dlho mučený a nakoniec zastrelený spolu s tromi mladíkmi, ktorí ho doprevádzali. Dokonca i 15 ročného Tomáša Delalora uväznili len preto, že nosil na krku verejne medajlón B. Srdca Ježišovho. Keď sa k nemu priblížili vojaci, aby mu pred popravou dali na krk povraz, zvolal: "Vy bojujete proti Bohu, ale Boh je silnejší ako vy a premôže vás. Kristus víťazí, kraluje, triumfuje !" 23.11.1927 bol zastrelený spolu so svojim bratom jezuitský kňaz P. Pro, ktorý viac krát oklamal políciu, keď v mnohých eucharistických staniaciach rozdával denne až tisíc sv. prijímaní. Veliteľovi polície, ktorý pre P. Pro žiadal milosť, prezident Calles odpovedal: "Nechcem formality, ale skutky." Mnohým väzňom v dobe prenasledovania dávali do jedla jedy alebo ich infikovali baktériami smrteľných chorôb.

Ticho, ktoré vládlo nadtýmto prenasledovaním, pretrhol pápež Pius XI., ktorý odsúdil zločiny prenasledovateľov a definoval prenasledovaných ako mučeníkov za vieru: "Mexické duchovenstvo a veriaci vydali za vieru také svedectvo a podstúpili také mučenie, že si zaslúžia, aby boli od nás slávnostne vyzdvihnutí pred celým katolíckym svetom." Nie je asi náhodou, že prvá zahraničná cesta pápeža Jána Pavla II. viedla práve do Mexika.

LEV XIII. - pápež novej doby.

Svätý Otec Lev XIII., vlastným menom Gioacchino Pecci, sa narodil 2. marca 1810. Kňazskú vysviacku prijal v roku 1837. V r. 1845 sa stal biskupom v Perugii. V r. 1853 bol menovaný za kardinála. Od 20. februára 1878 je pápežom. Zomrel vo vysokom veku dňa 20. júla 1903.

Nový pápež od svojho nástupu zahájil boj proti modernizmu propagovaním systematicky podloženého katolíckeho svetonázoru. Už jeho prvá encyklika "Aeterni Patris" /1879/ ukazuje celému svetu cestu, ktorou si nový pápež prial ísť, t.j. predstavil a vyzdvihol filozofiu sv. Tomáša Akvinského ako ideálny katolícky názor na svet. Tomizmus sa počas jeho pontifikátu stal obrannou baštou proti modernistickým antikatólickým myšlienkovým prúdom.

A obežníku "Arcanum divinae consilium" /1880/ zavrhol zmluvný ráz manželstva, z čoho vyplývala jeho ľubovoľná rozlučiteľnosť.

Encykliky "Diuturnum illud" /1881/ a "Immortale Dei" /1885/ zavrhujú podobu štátu ako dobrovoľnej zmluvy, s dôsledkami tzv. ľudovej suverenity ako prameňa všetkej moci. Oproti tomu, vychádzajúc zo sv. Tomáša Akvinského, postavil zásadu, že všetky tieto inštitúcie kotvia v prirodzenom a božskom práve. V nadväznosti na uvedené, iba toto zaručuje, podľa obežníka "Sapientiae christianae" /1890/ suverenitu štátu a sv. Cirkvi ako rovných činiteľov, ktorí pochádzajú z božského práva. Teda ide o suverenitu, ktorá má spôsobiť nie odlúčenosť, ale harmonickú spoluprácu.

Vrcholom filozofickej a predovšetkým politickej prezieravosti pápeža Leva XIII. je encyklika "Rerum novarum" /1891/. V nej vynikajúcim spôsobom pochopil sociálnu otázku nastávajúcej doby. Namiesto absolútneho odmietnutia socialistických teórií o rovnosti /ako niečoho neprirodzeného/, postavil tézu o nutnosti čeliť sociálnej biede a vytvoriť v praxi vlastnú katolícku sociálnu politiku.

Učenie Leva XIII. sa stalo prameňom nového katolíckeho politického myslenia.

Veľký pápež má často jeden primát. Jeho neotrasiteľnú vieru v silu katolicizmu, zdôvodneného tomizmom, charakterizuje jeho nebojácne rozhodnutie, otvoriť vatikánske archívy pre vedecké bádanie.

- m -

ZO SVETA

KUBA

Kubánsky básnik José Valle, ktorý bol prepustený na slobodu po 20 rokoch prežitých v kubánskych väzniciach, prehlásil novinárom v Paríži, že meditácia a modlitba boli jeho jedinými obrannými prostriedkami a že bez pomoci Božej a Panny Márie by väzenie neprežil. Bol odsúdený pri verejnom procese 8.7.1964 na 20 rokov väzenia. O svojej väzenskej skúsenosti povedal, že fyzické násilie, mučenie, bitie, zachádzanie ako so zvieratmi, nie sú tak strašné v porovnaní so sústavným, systematickým nátlakom, vykonávaným na väznoch so zámerom ich psychickej destabilizácie. "Za 20 rokov som neprežil jediný pokojný týždeň. Neustále nás vypočúvali, videl som okolo seba len fyzický a morálny rozklad spoluväzňov. Niekoľko krát mi

prišlo na myseľ spáchať sebevraždu, pretože som bol presvedčený, že zmriem vo väzení. Len viera v Boha a úcta k Panne Márii ma zachránili. Modlitba a meditácia nie sú však len pre väzenie. Tento jav objavenia Boha v potupe a úbohosti zakúša tiež kubánska mládež, pretože žije v režime, ktorý tvrdí, že Boh neexistuje.

- ETIOPIA

Verejní činitelia v Addis Abebeoznámili, že je zakázané schádzať sa v súkromných domoch na čítanie Písma, spoločné modlitby a spev. Neposlušnosť bude trestaná väzením a zhabaním bytu. Z inventárov kostolov majú sa odstrániť hudobné nástroje a gitary. Bohoslužby sú dovolené len v nedeľu ráno. Mládeži sa zakazuje chodiť na bohoslužby, misionári a pastori majú obmedzenú slobodu pohybu.

- NIKARAGUA

V tejto krajine sa neďávno začal proces proti katolíckemu kňazovi, ktorý je obvinený z protirevolučnej činnosti. Kňaz odmietol obžalobu a nazval ju súčasťou ohováračskej kampane proti Cirkvi. V jeho prospech bol v Managui usporiadaný tichý sprievod od budovy arcibiskupskej rezidencie k semináru, ktorý viedol arcibiskup. Zúčastnilo sa ho 400 laikov a 30 kňazov tejto arcidiecézy. Po odmietnutí obžaloby kňaz prehlásil, aby veriaci nebrali vážne, ak by v budúcnosti vypovedal niečo opačné.

Miestna biskupská konferencia Nikaraguy vydala vyhlásenie, v ktorom definuje stav tamojšej katolíckej Cirkvi ako bolestný a vážny. V krajine dochádza k otvorenému prenasledovaniu Cirkvi. Najskôr začal režim prenasledovať reholníkov, ktorí mali katolícke školy v rôznych mestách. Neskôr založil "ľudovú" cirkev, ktorá je odtrhnutá od Sv. Stolicy. Čoraz častejšie začína dochádzať k zastrašovaniu kňazov, ktorí konajú svoje poslanie v spojení s biskupmi a s pápežom.

- POĽSKO

V Poľsku sa v súčasnosti stavia 1200 kostolov.

Z DOMOVA

- 27. novembra 1984 sa dožil Dr. Andrej Ďermek SDB 70 rokov. Narodil sa v Unine pri Šaštíne v rodine roľníka. Ako mladý chlapec vstúpil k saleziánom. Študoval v Šaštíne, Kláštore pod Znievom, maturoval v Malackách. Teológiu študoval v Ríme a v Bratislave. Vysvätený za kňaza bol v r.1943 v Šaštíne. V päťdesiatich rokoch bol zatknutý a vo väzení strávil 10 rokov. Po návrate z väzenia pracoval vo výrobe.

V rokoch 1963 - 80 bol predstaveným rehole saleziánov na Slovensku. Dr.Ďermek je vynikajúcim teológom a biblistom. Patrí k najvýraznejším osobnostiam nášho cirkevného a národného života v povojnových rokoch. Ako svoje životné heslo si dal na primičnom oznámení : "Nalomenú trst' nedolomí a hasnúci knôť nedohasí /Iz. 42,3/".

Nikoho, kto sa k nemu v živote utiekal, neodsúdil, každého sa snažil podporiť a pozdvihnúť.

Úprimne a s úctou mu želáme aj do ďalšieho života veľa zdravia a Božieho požehnania !

- Dostali sa nám do rúk posledné smernice pre ideologickú činnosť Okresných výborov KS. Prinášame ich v plnom znení :

Naďalej usmerňovať cirkvi len na ich vnútornú činnosť tak, aby sa v maximálnej miere uskutočňovala len v cirkevných objektoch, aby sa nezavádzali modernizačné aktivizujúce podujatia, ktoré tvoria potenciálnu základňu pre politickú a ideologickú infiltráciu veriacich občanov, a aby sa neobnovovali zaniknuté formy cirkevného života. Zvýšenú pozornosť v podmienkach okresu treba venovať snahám politických klerikálov a tajnej cirkvi, ktorí v záujme zahraničných reakčných organizácií, za súhlasu a podpory Vatikánu a iných cirkevných centier, usilujú využiť náboženstvo na negatívne politické ovplyvňovanie našich občanov. Podporovať tie politicky progresívne sily v cirkvách, ktoré napomáhajú k ich vnútornej diferenciacii, zoslabovaniu a rozkladaniu tlaku medzinárodných centier na cirkvi, zamerané proti nášmu štátu.

Sledovať a vyhodnocovať činnosť laického apoštolátu v okrese a prehľbovať poznatky o katechizácii v katolíckej cirkvi, najmä v jej zameraní na rodinu, malé spoločenstvá a mládež, a využiť tieto poznatky pre zvýšenie účinnosti pôsobenia našej propagandy.

Nepripustiť zneužívanie spoločenských záujmových organizácií pre zábery cirkví, eliminovať vplyv cirkevných aktivistov v týchto organizáciách, najmä v ich funkcionárskom aktíve.

Dosiahnuť stav, aby svetonázorovú a ateistickú výchovu učitelia nerobili z prinútenia, zo strachu o učiteľské povolanie, aby ju nerobili s falošnou pretvárkou, ale z presvedčenia. Najsilnejším činiteľom v tomto smere je osobný príklad.

Oblasť duchovnej kultúry bola v minulosti doménou cirkvi. Tejto oblasti sa nevzdávajú ani dnes. Cez účasť laických aktivistov organizujú spevokoly, hudobné skupiny, získavajú mládež, snažia sa dávať lesk náboženským obradom a umocňovať tendencie tzv. kultúrno-výchovnej funkcie náboženstva.

- V poslednom období došlo k viacerým policajným zásahom proti veriacim kresťanom. V Prahe je už vyše mesiaca vo vyšetrovacej väzbe pani Mária Kutilová. Pracovala ako predavačka v antikvariáte v Zlatej uličke. Obvinená je z toho, že v antikvariáte dávala sovietskym turistom ruské Písmo sväté. Celý okruh ľudí, s ktorými sa stýkala, je stále vypočúvaný. Podľa správ z Prahy, vyšetrovanie vedie sovietska polícia.

V Liberci boli zadržaní 7 františkáni. Traja zostali vo vyšetrovacej väzbe. Sú to: Zán, Burian, Danielová.

Obvinení sú z "tajného slúženia sv. omši, tajného štúdia a organizovania nepovolenej rehole františkánov".

V Banskej Bystrici bolo vypočúvaných 17 mladých ľudí z miestneho cirkevného spevokolu. Políciu zaujímali všetky podrobnosti ich náboženského a spoločenského života. Polícia sa veľmi zaujímala o činnosť mladých kňazov v Banskej Bystrici.

Na východnom Slovensku sú stále vo vyšetrovacej väzbe traja veriaci z Bratiskej cirkvi. Dôvod ich zatknutia je ten, že pri prehliadke auta sa im našlo ruské Písmo sv. vo viacerých exemplároch.

Z Košíc prichádzajú správy o vypočúvaní niektorých kňazov a laikov.

- Na CMBF v Bratislave v rámci brannej výchovy dostali dvaja bohoslovci, poslucháči prvého ročníka, vypracovať seminárnu prácu o Slovenskom zjazde Pacem in terris, ktorý sa konal v novembri t.r. v Bratislave. Sú to znovu pokusy prenikať s touto zakázanou organizáciou na pôdu bohosloveckej fakulty.

- V dňoch 9. 10. 11. novembra navštívila Československo Matka Tereza z Kalkaty v sprievode sestry Moniky.

Prileteli 9. 11. /v piatok/ lietadlom z Ríma. Prišli bosé a bez akejkoľvek batožiny. V arcibiskupskom paláci ich privítal kard. Tomášek. Hneď po privítaní požiadali obidve sestry, aby mohli navštíviť kaplnku, kde zotrvali dlhú chvíľu v adorácii pred bohostánkom. V Prahe bolo hlavné stretnutie v kostole sv. Ignáca na Karlovom námestí. Obidve sestry privítal biskup Kajetán Matoušek. Na konci sv. omše mala Matka Tereza príhovor. Kostol sv. Ignáca bol preplnený.

Po sv. omši vyšli všetci ľudia spolu s obidvomi sestrami na ulicu a sprevádzali ich po neďaleký Charitný domov. Po ceste skandovali na slávu Matky Terezy, potom na slávu Sv. Otca a nakoniec: "Pustite k nám Sv. Otca !"

V Brne bola Matka Tereza 10. 11. Mala dve stretnutia s veri cimi v katedrále a v kostole jezuitov. Aj tieto dva kostoly boli preplnené. Na obidvoch stretnutiach Matka Tereza mala príhovor, ktorý sa niesol v tom istom duchu ako v Prahe: "Čokoľvek ste urobili jednému z týchto najmenších, mne ste urobili." Jeden z prítomných v brnenskej katedrále nám neskôr o tomto stretnutí povedal: "Zazrel som ju v preplnenom kostole len na chvíľu, ale počas celého stretnutia som cítil, že v kostole je prítomný človek, ktorý to, čo hovorí, aj žije." V nedeľu Matka Tereza mala navštíviť Slovensko. Najprv mala ísť do Kláštora pod Znievom a potom do Bratislavy. Bola však natoľko vyčerpaná, že sa vrátila do Prahy. Nemôžeme si pri tejto príležitosti odpustiť jednu poznámku na adresu slovenských reprezentantov Cirkvi.

V Brne v kostoloch boli vopred vyvesené oznamy, kedy a kde bude stretnutie s Matkou Terezou. Na Slovensku sme sa dozvedeli o tom, že Matka Tereza je v Československu a že má prísť aj na Slovensko, v sobotu 10. 11. večer z vatikánskeho rozhlasu. Potom sme chodili a telefonovali z miesta na miesto, kde by asi mohla prísť. Toto všetko svedčí o zarážajúcom nezaujme a neochote pracovníkov slovenskej katolíckej Charity a príslušných ordinariátov o celú vec. Aj slovenské Katolícke noviny z 28. 11. 1984 priniesli krátku správu o jej návšteve v Brne, ale spomenuli iba prijatie "u podpredsedníčky Juhomoravského KNV R. Abrahámkovej, ktorá Matku Terezu informovala o tom, čo v kraji národné výbory realizujú v rozvoji sociálnej starostlivosti." O duchovnom programe nebola ani zmienka.

Prinášame časť prejavu, ktorý mala Matka Tereza v Prahe v kostole sv. Ignáca.

"Sme misionárky lásky. Máme Sestry, Bratov a kňazov, ktorí sú misionármi lásky. Svoj život zasväcujeme predovšetkým tomu, aby sme pestovali Božiu lásku medzi najbiednejšími. Ľudia, ktorí sú ničí, ktorí sú zabudnutí, ktorí nemajú nikoho, ktorí nevedia, čo je to láska. Práve pre týchto ľudí chceme byť Božou láskou a záchranou. Náš život je veľmi úzko spojený s Eucharistiou, lebo Ježiš sa stal chlebom, aby nasýtil zástup, lečníaci za Ním. A On, Ježiš sa stal chlebom tým nahým a bez domova. A tak my môžeme nahrádzať zase Jeho lásku. Aby nám bolo ľahšie ho milovať, hovorí nám." Čokoľvek ste urobili jednému z tých najmenších, mne ste to urobili." Ak pre mňa dáte niekomu pohár vody, robíte to pre mňa.

Ak prijímate malé dieťa v mojom mene, mňa prijímate."

A teraz znovu. Kde vlastne prežívate Božiu prítomnosť ? Na prvom mieste vo svojich rodinách a domovoch. Čokoľvek urobíte niekomu v rodine, robíte to Ježišovi. Ako úžasne veľká je Božia láska k nám ! To preto, aby nám uľahčila milovať sa vzájomne, tak, ako nás Boh miluje. Budem sa za vás modliť, aby ste v tejto láske rástli a zdokonaľovali sa. A vy sa tiež tak isto modlite za nás, aby sme mohli rásť a zdokonaľovať sa v láske k najchudobnejším z najchudobnejších. Prosím Vás, aby ste sa modlili, aby naše sestry mohli raz prísť aj sem a prinášať lásku tým najnúdznejším. V tejto radosti z lásky porastieme vo svätosti, ku ktorej nás stvoril Boh.

Boh vám žehnaj !"

- Biskupi a ordinári Slovenska vydali vyhlásenie, v ktorom sa zasadzujú za existenciu cirkevne zakázanej organizácie kňazov Pacem in terris. Toto prehlásenie podpísali: biskup Feranec, biskup Pásztor, ordinári Belák, Ondrko a Garaj. Biskup Gábriš odmietol podpísať toto vyhlásenie.

V Čechách na schôdzi Zboru ordinárov, ktorú zvolal Ing. Janku, biskup Vrána vyzval prítomných ordinárov, aby sa svojim podpisom pridali k tomuto vyhláseniu. Okrem kard. Tomáška všetci prítomní ordinári to urobili. O tieto podpisy sa opierali ministri kultúry Klusák a Válek vo svojich prejavoch na národných zjazdoch tejto organizácii, keď vyhlásili, že väčšina biskupov a ordinárov v Československu sa vyslovili za ďalšiu existenciu Pacem in terris.

Koncom októbra sa vrátil z Ríma kard. Tomášek. Po návrate poslal všetkým biskupom a ordinárom v celej republike list, v ktorom im tlmočil stanovisko kard. Casaroliho k tejto organizácii.

Kard. Casaroli jasne vyhlásil, že Pacem in terris je podľa dekrétu z 8.3.1982 cirkevne zakázaná organizácia.

K celej záležitosti ešte dodávame, že cirkevno právne toto vyhlásenie nemá žiadnu platnosť. Zbory ordinárov Čiech a Slovenska nie sú biskupskými konferenciami a preto nemôžu vydať žiadne také vyhlásenie. Prinášame celý text tohto vyhlásenia slovenských ordinárov v slovenskom preklade :

Keďže vyhlásenie Svätej Rímskej Dikastérie pre klérus zo dňa 8. marca r.P. 1982 "Quidam Episcopi" vzťahuje sa údajne aj na Združenie kňazov "Pacem in terris", jestvujúce v našej vlasti ČSSR, Biskupi a ostatní Ordinári diecéz Slovenska, ktorým činnosť spomenutého Združenia je dobre známa a jasná, s patričnou pokorou vierohodne vydávajú toto svedectvo :

- 1/ Kňazi, ktorí patria do kňazského Združenia Pacem in terris, ako svedčí ich úsilie o zachovanie pokoja vo svete v našich podmienkach, sú na veľké povzbudenie a prospech Svätej Matke Cirkvi, veriacemu ľudu i vlasti.
- 2/ Kňazské Združenie je v našej Republike hnutím dobrovoľným, pre každého kňaza otvoreným a je naozaj v súlade s kňazskou identitou.
3. Neexistuje žiadny dôvod pre pochybnosť o pravovernosti kňazov, ktorí pracujú v Združení, naopak, je mnoho dôvodov, ktoré svedčia o ich vernosti Rímskej Svätej Stolicy, o neotrasiteľnom prilnutí ku Kristovmu námestníkovi a že neochvejne osvedčujú patričnú poslušnosť a úctu voči svojim predstaveným.

Aby azda v budúcnosti zlomyselníci nenapádali vernosť voči Svätej Matke Cirkvi a jej viere, my jednotliví Biskupi a ostatní miestni Ordinári súhlasným rozhodnutím jednotlivo poverujeme z nášho streda zodpovedného hodnostára, ktorý ako Moderátor v Združení bude dohliadať na bezúhonnosť mravov, na pravú vieru a na zachovanie cirkevnej disciplíny, hlavne však, aby sa jednota duchovenstva členstvom v Združení upevňovala.

Moderátor sa bude starať, aby činnosť kléru sa rozvíjala v duchu Posvätného II. Vatikánskeho koncilu, podľa rozhodnutí Pápežov a Can.

287 Cirk. zákoníka pre dobro Matky Cirkvi, pre prospech vlasti a na upevnenie a obranu pokoja na celom svete.

- Združenie občanov Charta 77 vydalo dokument k situácii reholí v ČSSR. V dokumente o rozsahu 9 strán sa podáva historický prehľad účinkovania reholí na území Čiech, Moravy a Slovenska, priebeh likvidácie kláštorov v r. 1950 a nasledujúci osud reholníčiek a reholníkov až do súčasnosti. V právnom rozbere sa odhaľuje nezákonnosť protireholnej politiky štátu a to aj z hľadiska platného práva. Informácie, ktoré vyšli na povrch pri posledných zásahoch polície proti rehoľiam dosvedčujú, že rehole sa dokázali tvorivo prispôbiť novým podmienkam a sú nezničitelné.

Dokument Charty je vhodnou pripomienkou stále otvoreného problému reholí u nás pred nadchádzajúcim 35. ročným výročím likvidácie kláštorov.

MODLITBA ZA PRÍPRAVU NÁVŠTEVY SVÄTÉHO OTCA
V ČESKOSLOVENSKU

Pane, Bože náš,
zhliadni láskavo
na ľud Československa,
keď sa chystáme
na pastiersku návštevu
Svätého Otca nášho
pápeža Jána Pavla II.

Tvoj Svätý Duch
nech nám obnoví srdcia
a pomôže nám podľa
príkladu Tvojho Syna
Ježiša Krista
milovať všetkých
a slúžiť im.

O túto milosť Ťa
prosíme,
v mene Ježiša Krista,
Pána nášho,
Amen.

Upozornenie: Na strane 4 je návrh modlitby zasvätenia -
preto ju zatiaľ nerozpisovať, nerozmnožovať.
"SEDEMBOLESTNÁ PANNA MÁRIA, PATRÓNKA SLOVENSKEHO NÁRODA, ORODUJ ZA NÁS !"